

RAADSVOORSTEL (GEWIJZIGD)

Lange termijn visie vluchtelingen, asiel en integratie

Gemeente Zeist

Portefeuillehouder Laura Hoogstraten
Opsteller Melle van Maanen
Zaak/stuknummer 764612
Besluit college 8 april en 3 juni 2025

Ontvangst griffie 4 juni 2025
Ronde Tafel 22 en 27 mei 2025
Debat 26 juni 2025
Raadsvergadering 8 juli 2025

Onderwerp

Vaststellen Lange termijn visie vluchtelingen, asiel en integratie

Doel van het voorstel

Deze visie geeft ons richting, stelt ons in staat doelen te stellen en samen toe te werken naar een toekomstbestendig opvanglandschap in de gemeente Zeist. Met deze visie werkt de gemeente toe naar meer rust en stabiliteit in de opgave. Rust voor de vluchteling, de samenleving en de gemeentelijke organisatie.

Voorgesteld besluit

- De Lange termijn visie vluchtelingen, asiel en integratie vast te stellen.

Besluit Raad

Inhoud (korte samenvatting)

De visie vluchtelingen, asiel en integratie bevat historie, de huidige situatie van de opvang in Zeist, doelgroepen omschrijving, ambitie, basisprincipes, uitgangspunten, externe factoren en hoe we verder werken aan de opgave na het vaststellen van de visie.

In samenwerking met velen intern als extern (COA, Vluchtelingenwerk, MeanderOmnium, Nidos en de Regionale Sociale Dienst) is bijgevoegde visie opgesteld. Deze visie vormt de basis voor de Zeister aanpak op het dossier vluchtelingen in Zeist. Het is een startpunt waarop voort wordt gebouwd aan een duurzaam opvanglandschap. Daarbij wordt gewerkt vanuit kracht, nabijheid en vertrouwen, met oog voor transparantie, samenwerking en kennisuitwisseling. **Er wordt gestreefd naar spreiding van locaties over Zeist waarbij de draagkracht en draaglast van een wijk centraal staan.** Taalvaardigheid en werk vormen de basis voor een succesvolle integratie. Hierbij wordt niet alleen ondersteuning geboden voor vluchtelingen, maar worden er ook mogelijkheden gecreëerd voor de bredere samenleving om elkaar beter te leren kennen en samen te werken. Waarbij speciale aandacht is voor kinderen en hun ontwikkelingskansen.

VERDIEPING

Inleiding

Voor u ligt de eerste visie vluchtelingen van de gemeente Zeist. In een tijd van globalisering, conflicten en natuurrampen is de vluchtelingencrisis een uitdaging die ons allen raakt. Een visie helpt ons om weloverwogen beslissingen te maken en beter in te spelen op de huidige en toekomstige behoeften. Het is belangrijk om een visie te hebben over de opvang van vluchtelingen in onze gemeente, maar ook in welke hoedanigheid vluchtelingen kunnen integreren in de samenleving. Een duidelijke visie kan de basis leggen voor een succesvolle integratie en stabiliteit in ons opvanglandschap. Tegelijkertijd is de gemeente ook genoodzaakt een visie op te stellen dat haar helpt om in de nabije toekomst weloverwogen besluiten te nemen. De huidige opvanglocaties zijn van tijdelijke aard. Door het aflopen van deze huurovereenkomsten moeten er keuzes gemaakt worden over het toekomstige bestaan en de doorontwikkeling van locaties voor de opvang van vluchtelingen in Zeist.

De visie is dus belangrijk om zowel humane als praktische oplossingen te vinden, zodat de opvang en integratie van vluchtelingen goed georganiseerd is. Maar we willen ook een visie om in de Zeister samenleving te zorgen voor stabiliteit en voorspelbaarheid op dit onderwerp, door vaste opvanglocaties te vinden die goed passen bij de omgeving. Deze visie geeft ons richting, stelt ons in staat doelen te stellen en samen toe te werken naar een toekomstbestendig opvanglandschap in de gemeente Zeist.

Compacte samenvatting van de visie

De visie begint met een terugblik over de afgelopen jaren, waarin Zeist zich op bijzondere wijze heeft ingezet voor het opvangen van mensen in nood. Waarna de verschillende doelgroepen beschreven worden en het huidige opvanglandschap van Zeist. De visie is gebaseerd op basisprincipes en uitgangspunten. Onze basisprincipes bieden een stabiel fundament waarop beslissingen en acties kunnen worden gebaseerd. Onze uitgangspunten bieden een duidelijk startpunt, daar waar we vanuit vertrekken. Deze uitgangspunten maken het mogelijk om mee te bewegen met veranderende omstandigheden zonder onze basisprincipes uit het oog te verliezen. De basisprincipes en uitgangspunten in de visie streven samengevat het volgende na;

De visie van opvang en integratie van vluchtelingen in de gemeente Zeist is toekomstgericht en gebaseerd op samenwerking en draagkracht met een sterke focus op zowel de praktische als sociale aspecten van opvang. Er wordt ingezet op duurzame en veilige opvanglocaties die meebewegen met maatschappelijke veranderingen en die zowel vluchtelingen als andere doelgroepen kunnen huisvesten. **Er wordt gestreefd naar spreiding van locaties over Zeist waarbij de draagkracht en draaglast van een wijk centraal staan. We zetten bij het zoeken naar locaties in op drie mogelijke scenario's:**

- Opvang verspreid over meerdere locaties in verschillende kernen
- Opvang verspreid over meerdere locaties in 1 kern
- Opvang gecentreerd op een locatie.

Taalvaardigheid en werk vormen de basis voor een succesvolle integratie. Hierbij wordt niet alleen ondersteuning geboden voor vluchtelingen, maar worden er ook mogelijkheden gecreëerd voor de bredere samenleving om elkaar beter te leren kennen en samen te werken. Waarbij speciale aandacht is voor kinderen, hun ontwikkelingskansen en stabiel onderwijs.

De organisatie werkt vanuit kracht, nabijheid en vertrouwen, met oog voor transparantie, samenwerking en kennisuitwisseling. Er wordt gestreefd naar een solide aanpak, waarin zowel de vluchtelingen als de lokale gemeenschap centraal staan. Door samenwerking met andere gemeenten en maatschappelijke partners wordt gezorgd voor een integrale en menswaardige benadering van opvang en integratie voor de aankomende jaren.

ARGUMENTEN VOOR EN TEGEN

- De gemeente Zeist is genoodzaakt na te denken over het toekomstbeeld van haar opvanglandschap. Doordat de gemeente zich bevindt in een situatie van aflopende huurcontracten, dienen er keuzes gemaakt te worden over het vervolg van deze opvanglocaties. De huurovereenkomst van de locatie Dijnseburg loopt tot november 2026 en het azc Kamp van Zeist tot mei 2028. Deze visie helpt de gemeente om weloverwogen besluiten te nemen voor de verdere invulling en realisatie van de opvanglocaties.
- De visie geeft richting, stelt de organisatie in staat doelen te stellen en samen met betrokkenen toe te werken naar een toekomstbestendig opvanglandschap.
- Met deze visie kan zowel voor de gemeente Zeist als voor de samenleving rust en stabiliteit in dit dossier worden gecreëerd. Vertrouwen, duidelijkheid en perspectief zijn daarbij essentieel. Deze visie zet een eerste stap in die richting.
- De opgave vluchtelingen en nieuwkomers is deels tijdelijk van aard. Dit komt door de tijdelijkheid van opvang en daarmee tijdelijke werkzaamheden in de organisatie. Met deze visie wordt de keuze gemaakt om de opgave te bestendigen en kan de organisatie beter inspelen op toekomstige uitdagingen en ontwikkelingen.

In de visie is een hoofdstuk met externe ontwikkelingen opgenomen die van invloed kunnen zijn op de opgave. Deze factoren zijn onzeker en daarom belangrijk om in acht te nemen. In dit hoofdstuk wordt beschreven dat we rekening moeten houden met de volgende factoren:

- De wereldwijde groei van het aantal vluchtelingen, zorgt voor een toegenomen opvangvraag.
- Krapte op de woningmarkt, die het steeds moeilijker maakt om geschikte opvanglocaties te realiseren.
- De impact van landelijke wet- en regelgeving, zoals de spreidingswet en het Vluchtelingenverdrag, beïnvloedt eveneens de opvangstrategieën en mogelijkheden van gemeenten.
- De druk op lokale voorzieningen, zoals gezondheidszorg, scholen en maatschappelijke diensten wordt steeds groter.
- Toenemende polarisatie over de opvang van vluchtelingen. Dit leidt tot verdeeldheid onder de bevolking.
- De afhankelijkheid en samenwerking met internationale organisaties en verdragen zijn van invloed.
- De financiering van de opvang speelt een belangrijke rol. Het nationale budget en de subsidies voor vluchtelingenopvang kunnen fluctueren, wat invloed heeft op de lokale capaciteit. Ook de lokale arbeidsmarkt en de beschikbaarheid van voorzieningen hebben invloed op de mogelijkheden voor vluchtelingen om te integreren.
- In het geval van Oekraïense vluchtelingen is er onzekerheid over de duur van hun verblijf in Nederland en de procedures die nog volgen.

Of deze factoren zich voordoen en in welke mate is onzeker. Door deze factoren goed te volgen zorgen we ervoor dat we op tijd kunnen inspelen op veranderingen en mee kunnen bewegen.

Uitvoering

Na het vaststellen van de visie (fase 1), wordt er overgegaan naar fase 2 voor de uitvoering van de visie het maken van een beleidsnota. Hierbij worden concrete acties en maatregelen bepaald om de

ambities te realiseren. De uitvoering gebeurt in samenwerking met de inwoners van Zeist en maatschappelijke partners, waarbij participatie een belangrijke rol speelt. Dit gebeurt via maatwerktrajecten, afhankelijk van de situatie en de belanghebbenden. De opgave wordt in de organisatie bestendigd met (bestaande) projectteams die zich richten op de doorontwikkeling en realisatie van nieuwe locaties, waarbij flexibel wordt ingespeeld op veranderingen en ontwikkelingen. Goede communicatie en samenwerking met de gemeenschap zijn essentieel. Hierin wordt het beleid geschetst om de ambities uit de visie te bestendigen en tot uitvoering te brengen. De beleidsnota beschrijft hoe we met maatschappelijke partners en inwoners/vrijwilligers zorgen voor goede huisvesting, integratie en educatie van vluchtelingen in Zeist. Daarnaast beschrijft het de stappen (voor het zoeken) naar nieuwe (duurzame) verblijfslocaties in Zeist. Waarbij we beschrijven wat de kaders zijn, wat de draaglast en draagkracht van de wijken in de gemeente is en hoe we omgaan met communicatie en participatie. Goede communicatie en samenwerking met de gemeenschap is essentieel. De opgave wordt in de organisatie bestendigd met (bestaande) projectteams die zich richten op de doorontwikkeling en realisatie van nieuwe locaties, waarbij flexibel wordt ingespeeld op veranderingen en ontwikkelingen.

TOELICHTING

Participatie

De visie vluchtelingen, asiel en integratie is opgesteld op basis van ophaalsessies met stakeholders. In de afgelopen periode hebben er meerdere ophaalsessies plaatsgevonden voor zowel interne collega's en externe samenwerkingspartners als de Regionale sociale dienst (RSD), Het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA), vluchtelingenwerk, Nidos en Meanderomnium. Ook de leden van de adviesraad sociaal domein hebben deelgenomen aan de sessie en voorzien in advies. Op 4 maart 2025 vond tevens de raadsbijeenkomst plaats.

Financiële toelichting

Op dit moment zijn er nog geen directe financiële gevolgen verbonden aan het vaststellen van deze visie. De visie **en de beleidsnota die hierna volgt**, bieden echter wel houvast voor het nemen van besluiten over mogelijke nieuwe locaties, waarvoor nieuwe contracten gesloten dienen te worden. Op dat moment zal er een voorstel volgen waarin de financiële implicaties duidelijk worden gemaakt.

Juridische aspecten

Het voorstel sluit aan bij de bestaande wet en regelgeving zoals de spreidingswet en de Richtlijn tijdelijke bescherming Oekraïne.

Duurzame aspecten

In deze visie staat duurzaamheid centraal. Dit behelst voornamelijk de bestaansduur van locaties, stabiliteit en rust in de samenleving, de bestendiging van de opgave in de organisatie en helderheid voor vluchtelingen, inwoners en maatschappelijk partners. Het draait om het streven naar evenwicht tussen de behoeften en noodzaak van het heden en de capaciteit om in te spelen en rust te bieden in toekomstige uitdagingen en ontwikkelingen.

Samenhang met andere projecten

Er is veel samenhang tussen de visie vluchtelingen, asiel en integratie en andere beleidsstukken die nu worden opgesteld, zoals bijvoorbeeld de visie Sociaal Domein. Hier is zorgvuldige afstemming over.

VERDERE PROCES

Planning en uitvoering

Na vaststelling van de visie, gaan we over tot het maken van een beleidsnota uitvoering. Dit betekent dat we criteria verder vaststellen waarbinnen we opzoek gaan naar nieuwe locaties, een communicatie en participatieplan opstellen (aan de hand van het participatiehandvat) en de opgave in de organisatie verstevigen en bestendigen. Waar de visie uitgaat van de lange termijn, kijken we in de beleidsnota naar de aankomende 4 jaar. In dit stuk beschrijven we het beleid op de ondersteuning en integratie van vluchtelingen in Zeist, hoe we daarin samenwerken met de welzijnsorganisaties en vrijwilligers en hoe we de opgave in de organisatie verstevigen en bestendigen. Voor het vinden van nieuwe locaties beschrijven we kaders waarbinnen we opzoek gaan naar nieuwe locaties, maken we een analyse van de draagkracht en draaglast van de wijken en laten we zien hoe we de samenleving betrekken bij potentiële nieuwe locaties met communicatie en participatie (aan de hand van het participatiehandvat). Indien besluitvorming vereist is voor de realisatie van een nieuwe locatie, bijvoorbeeld bij wijzigingen in de omgevingsplannen, de financiële grondslag of de duur, zullen wij dit aan de gemeenteraad voorleggen. We blijven gedurende dit proces de raad tijdig informeren en betrekken.

Communicatie

Alle betrokken stakeholders zijn en worden geïnformeerd over het verdere proces. Met de kernwaarden nabijheid, kracht, vertrouwen en transparantie in gedachten zoeken we het samenspel op met de omgeving om te komen tot een passende locatie. De uitwerking hiervan komt terug in het communicatie en uitvoeringsplan. In de beleidsnota wordt beschreven hoe we met communicatie een participatie de samenleving betrekken bij nieuwe locaties. Na vaststelling van de visie vluchtelingen, asiel en integratie en de beleidsnota zetten we de juiste communicatiemiddelen in om de samenleving te informeren en te betrekken. De raad zoals gebruikelijk geïnformeerd over belangrijke tussentijdse ontwikkelingen zoals in deze visie uiteen zijn gezet. De eerstvolgende raadsinformatiebrief met stand van zaken van de opgave vluchtelingen en nieuwkomers en het project opvanglocaties volgt in de tweede helft van 2025.

Evaluatie

De raad wordt zoals gebruikelijk minimaal twee keer per jaar geïnformeerd over de algemene stand van zaken opgave vluchtelingen en nieuwkomers. Nieuwe ontwikkelingen met betrekking tot de uitvoering en in de ontwikkeling van potentieel nieuwe locaties worden tijdig gecommuniceerd.

BIJLAGEN

1. Lange termijnvisie vluchtelingen, asiel en integratie
2. Advies adviesraad sociaal domein

RAADSBESLUIT

Gemeente **Zeist**

Behoort bij raadsvoorstel

Nr. RV25.022

De raad van de gemeente Zeist;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 8 april en 3 juni 2025;

BESLUIT:

De Lange termijn visie vluchtelingen, asiel en integratie vast te stellen

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van 8 juli 2025

De raad voornoemd,

mr. J. Janssen, griffier

drs. J. Langenacker, voorzitter